

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

การล้างมลทิน มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการใช้ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดไม่ให้หวนกลับไปกระทำความผิดอีก และสามารถกลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุขเช่นบุคคลทั่วไป รัฐจึงนำวิธีการดังกล่าวนี้มาใช้ในการแก้ไขปรับปรุงตัวผู้กระทำความผิด รวมถึงการคืนสิทธิและความสามารถต่างๆ ที่บุคคลนั้นได้สูญเสียไปเนื่องจากการกระทำความผิดกลับคืนมา โดยการตรากฎหมายออกมอล้างมลทิน หรือตราบาป เพื่อให้โอกาสบุคคลผู้กระทำผิดนั้นได้กลับสู่สังคม ซึ่งวิธีการนี้รัฐเชื่อว่าจะทำให้ผู้ที่ได้รับการล้างมลทิน จะสามารถแก้ไขปรับปรุงตัวและไม่กลับไปกระทำความผิดอีก

เมื่อ พ.ศ.2475 ประเทศไทยมีการประกาศใช้บังคับกฎหมายล้างมลทินครั้งแรก และจนถึงปัจจุบันได้มีการประกาศใช้บังคับกฎหมายล้างมลทินไปแล้วทั้งสิ้น 8 ฉบับ ซึ่งเหตุผลในการตรากฎหมายล้างมลทิน โดยหลักๆ นั้น จะมีอยู่ 3 ประการ คือเหตุผลทางด้านการเมือง ด้านการสงคราม และเพื่อเฉลิมฉลองวาระโอกาสสำคัญต่างๆ และผู้ที่มีสิทธิได้รับการล้างมลทินมีอยู่ 2 ประเภท คือ ผู้ต้องโทษในกรณีความผิดต่างๆ และผู้ถูกลงโทษทางวินัย กรณีผู้ต้องโทษในกรณีความผิดต่างๆ จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับโทษตามกฎหมาย และพ้นโทษไปแล้ว ส่วนกรณีผู้ถูกลงโทษทางวินัยนั้น ต้องเป็นผู้ที่ได้รับโทษหรือรับทัณฑ์ไปแล้ว ทั้งหมดหรือบางส่วนก่อนที่กฎหมายล้างมลทินจะมีผลบังคับใช้

การล้างมลทิน จึงเป็นการคืนสิทธิให้แก่ผู้กระทำผิดภายหลังจากที่ผู้กระทำผิดได้พ้นจากโทษแล้ว เนื่องจากการล้างมลทินจะลบล้างมลทินหรือตราบาปใด ๆ ที่เกิดจากการกระทำความผิด หรือการลงโทษซึ่งจะเป็นผลร้ายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตให้หมดไป ซึ่งมีผลทำให้ผู้กระทำผิดที่ได้รับการล้างมลทินได้รับสิทธิและความสามารถต่างๆ ที่ผู้กระทำผิดได้สูญเสียไปเนื่องจากการกระทำความผิดหรือการลงโทษกลับคืนมา นอกจากนั้น การล้างมลทินยังมีผลทำให้ผู้กระทำผิดที่ได้รับการล้างมลทินเปรียบเสมือนบุคคลที่ไม่เคยกระทำความผิดหรือเคยต้องโทษมาก่อน เมื่อผู้กระทำผิดได้พ้นจากโทษแล้ว มลทินหรือตราบาปใดๆ ก็ควรจะถูกลบล้างไปด้วย

และจากการศึกษาพระราชบัญญัติล้างมลทิน พ.ศ.2550 โดยศึกษาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องโทษกรณีความผิดอาญา เปรียบเทียบกับกฎหมายล้างมลทินในต่างประเทศ พบว่ามีปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายหลายประการ ดังนี้

1) ปัญหาจากการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการล้างมลทิน

พระราชบัญญัติล้างมลทิน พ.ศ.2550 นั้น ได้กำหนดรูปแบบของการล้างมลทินไว้วิธีเดียวคือ วิธีการล้างมลทินโดยผลของกฎหมาย เช่นเดียวกับประเทศอังกฤษ แต่ในส่วนหลักเกณฑ์เงื่อนไขของการล้างมลทิน กฎหมายประเทศอังกฤษและฝรั่งเศส ได้บัญญัติให้ผู้กระทำผิดที่พ้นโทษแล้ว ภายหลังจากการพ้นโทษและพ้นช่วงระยะเวลาหนึ่งตามที่กฎหมายกำหนด สามารถยื่นคำร้องขอล้างมลทินได้ จะเห็นว่ากฎหมายทั้งสองประเทศนี้ใช้ระยะเวลาเป็นเครื่องมือในการพิจารณากลับกรองผู้กระทำความผิด เพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้มีโอกาสปรับปรุงตัวเอง และสามารถกลับคืนสู่สังคมใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข โดยได้นำเอาแนวคิดทฤษฎีการลงโทษมาปรับใช้ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด เพื่อไม่ให้ผู้กระทำผิดหวนกลับไปกระทำความผิดอีก ภายหลังจากที่ผู้กระทำผิดได้พ้นโทษไปแล้ว

ดังนั้น ผู้ที่จะมีสิทธิได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทิน พ.ศ.2550 คือผู้ที่พ้นโทษตามกฎหมายแล้ว โดยไม่มีข้อกำหนดในเรื่องของระยะเวลาในการพิสูจน์พฤติกรรมของผู้กระทำความผิดและไม่คำนึงถึงว่าผู้กระทำความผิดนั้นสามารถแก้ไขปรับปรุงตัวเองได้หรือไม่ ซึ่งขัดต่อเจตนารมณ์ของการล้างมลทินและทฤษฎีการลงโทษที่ต้องการให้ผู้กระทำความผิดสามารถแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองได้ และไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก

2) ปัญหาจากผลของการล้างมลทิน

การที่พระราชบัญญัติล้างมลทิน พ.ศ.2550 กำหนดให้การล้างมลทินแก่ผู้ต้องโทษอาญาเป็นการล้างเฉพาะโทษ ไม่รวมถึงพฤติกรรมความผิด ถือไม่ได้ว่าเป็นการล้างมลทินอย่างแท้จริง เพราะผู้กระทำความผิดยังมีความผิดหรือตราบาปติดตัวอยู่อีกทั้งการล้างมลทินไม่ก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องหรือประโยชน์ใดๆ ที่เกิดขึ้นทั้งก่อนและหลังการล้างมลทิน ดังนั้น ผลของการล้างมลทินที่ให้ล้างเฉพาะโทษ จึงไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์

ของกฎหมายที่ต้องการให้ผู้กระทำความผิดที่ได้รับการล้างมลทินกลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้เหมือนบุคคลทั่วไป และได้รับสิทธิและความสามารถต่างๆ ที่สูญเสียไปกลับคืนมาเหมือนบุคคลที่ไม่เคยกระทำความผิด แต่การล้างมลทินไม่ถือเป็นการลบล้างประวัติอาชญากร เพราะจะทำให้ผู้กระทำความผิดตัดสินใจไม่ปรับปรุงตัวและกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก

3) ปัญหาจากการบังคับใช้กฎหมายล้างมลทิน

พระราชบัญญัติล้างมลทิน พ.ศ.2550 กำหนดขอบเขตผู้มีสิทธิจะได้รับการล้างมลทินต้องเข้าเงื่อนไขสองประการคือ เป็นผู้ที่ได้กระทำความผิดก่อนหรือในวันที่ 5 ธันวาคม 2550 และพ้นโทษแล้ว ก่อนหรือในวันที่ 5 ธันวาคม 2550 จะเห็นว่าผู้กระทำความผิด ที่ได้กระทำความผิดและถูกลงโทษหลังจากวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ผู้ต้องโทษในคดีอาญานั้นก็จะไม่ได้รับประโยชน์ใดๆ จากกฎหมายล้างมลทินดังกล่าว อีกทั้งพระราชบัญญัตินี้ยังมีการบัญญัติออกมาใช้เป็นครั้งคราวในช่วงโอกาสสำคัญต่างๆ ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายล้างมลทินไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งขัดกับแนวความคิดของหลักความเสมอภาค เพราะถือว่าเป็นหลักพื้นฐานของศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ซึ่งมนุษย์ย่อมได้รับการรับรองและคุ้มครองจากกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน กล่าวคือบุคคลทุกคนต้องได้รับความเสมอภาคเท่าเทียมภายใต้กฎหมายเดียวกัน

ซึ่งจากหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังกล่าว ทำให้กฎหมายล้างมลทินของต่างประเทศสามารถนำมาใช้ในการนำผู้กระทำความผิดกลับคืนสังคมได้ภายหลังจากที่ผู้กระทำความผิดได้พ้นจากโทษแล้ว ในขณะที่กฎหมายล้างมลทินของไทยจะมีผลใช้บังคับเฉพาะเป็นกรณีๆ ประกอบกับเป็นกฎหมายที่มีผลกับผู้กระทำความผิดทุกคนโดยไม่คำนึงว่า ผู้กระทำความผิดคนนั้นจะเป็นผู้กระทำความผิดที่สามารถแก้ไขปรับปรุงตัวเองได้หรือไม่ จึงทำให้ผู้กระทำความผิด ดิฉันสงสัยมีโอกาสได้รับการล้างมลทินในประเทศไทยด้วย

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติล้างมลทิน พ.ศ.2550 ไม่มีข้อกำหนดในเรื่องของระยะเวลาในการพิสูจน์พฤติกรรมของผู้กระทำความผิดและไม่คำนึงถึงว่าผู้กระทำความผิดนั้นสามารถแก้ไขปรับปรุงตัวเองได้หรือไม่ ซึ่งขัดต่อเจตนารมณ์ของการล้างมลทินและทฤษฎีการลงโทษที่ต้องการให้ผู้กระทำความผิดสามารถแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองได้ และไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก ส่วนในเรื่องของผลการล้างมลทินที่ให้ล้างเฉพาะโทษ ซึ่งไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการให้ผู้กระทำความผิดที่ได้รับการล้างมลทินกลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้เหมือนบุคคลทั่วไป นอกจากนี้ การกำหนดเงื่อนไขเวลาในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ยังก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคเท่าเทียมกันในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งขัดกับหลักความเสมอภาค ที่จะได้รับการรับรองและคุ้มครองจากกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ภายใต้กฎหมายเดียวกัน

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากที่ได้ศึกษาปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติล้างมลทิน พ.ศ. 2550 ในหลายประการ โดยเปรียบเทียบกับกฎหมายล้างมลทินในต่างประเทศ ดังนั้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ

กฎหมาย จึงเสนอแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้สามารถนำไปบังคับใช้กับบริบทของประเทศไทยได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้

1) บัญญัติหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการล้างมลทินให้มีความชัดเจน โดยให้ผู้กระทำความผิดที่พ้นโทษตามกฎหมายแล้ว ภายหลังจากพ้นโทษสามารถขอล้างมลทินได้ เมื่อพ้นกำหนดเงื่อนไขเวลาหนึ่ง โดยจะกำหนดให้ใช้ระยะเวลาเป็นเครื่องมือในการพิจารณาถ่วงดุลของผู้กระทำความผิด ทั้งนี้เพื่อต้องการให้เวลาเป็นเครื่องพิสูจน์พฤติกรรมของผู้กระทำความผิดว่าเป็นผู้ที่สามารถแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้นได้ สามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข และเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการล้างมลทินที่ต้องการให้ผู้กระทำความผิดสามารถแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองได้ และไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก

2) บัญญัติขอบเขตของผลการล้างมลทินให้มีความชัดเจน ว่าการล้างมลทินต้องมีผลเป็นการล้างโทษและล้างคำพิพากษา รวมถึงให้เกิดสิทธิเรียกร้องใดๆ ในอนาคตเช่นเดียวกับกฎหมายล้างมลทินในต่างประเทศ เพราะการที่พระราชบัญญัติล้างมลทิน พ.ศ.2550 กำหนดให้การล้างมลทินแก่ผู้ต้องโทษอาญาเป็นการล้างเฉพาะโทษ ไม่รวมถึงการกระทำความผิด จึงถือไม่ได้ว่าเป็นการล้างมลทินอย่างแท้จริง เนื่องจากผู้กระทำความผิดยังมีความผิดซึ่งถือว่าเป็นตราบาปติดตัวอยู่ อีกทั้งการล้างมลทินไม่ก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องหรือประโยชน์ใดๆ ที่เกิดขึ้นทั้งก่อนและหลังการล้างมลทิน จึงไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายล้างมลทินที่ต้องการให้ผู้กระทำความผิดที่ได้รับการล้างมลทินกลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้เหมือนบุคคลทั่วไป และได้รับสิทธิและความสามารถต่างๆ ที่สูญเสียไปกลับคืนมาเสมือนบุคคลที่ไม่เคยกระทำความผิดมาก่อน แต่กรณีนี้มีให้รวมถึงการล้างประวัติอาชญากร ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นประวัติในการป้องกันกรณีมีบุคคลที่เคยได้รับการล้างมลทินกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก

3) บัญญัติให้กฎหมายล้างมลทินมีมาตรการใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่จำกัดเฉพาะบางช่วงเวลา เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันในการบังคับใช้กฎหมาย เนื่องจากพระราชบัญญัติล้างมลทิน พ.ศ.2550 ที่มีการประกาศใช้บังคับนั้น ได้กำหนดเงื่อนไขว่าต้องเป็นผู้ที่ได้กระทำความผิดก่อนหรือในวันที่ 5 ธันวาคม 2550 และพ้นโทษแล้วก่อนหรือในวันที่ 5 ธันวาคม 2550 ทำให้ผู้ที่กระทำความผิดและถูกลงโทษภายหลังจากวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไม่ได้รับประโยชน์ใดๆ จากกฎหมายล้างมลทิน ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียมกันในการบังคับใช้กฎหมาย